

Sygn. akt III CSK 211/19

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z wniosku D. R.
przy uczestnictwie A. N.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 11 grudnia 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w K. w pkt 1 oddalił apelację wnioskodawczyni D. R. od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 21 grudnia 2017 r. i w pkt 2 orzekł o kosztach postępowania.

W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, który oddalił wniosek o podział majątku wspólnego z uwagi na brak jakichkolwiek składników majątku wspólnego i niestwierdzenia nakładów ani wydatków, które podlegałyby rozliczeniu w ramach tego postępowania. W ocenie Sądu niezasadne są zarzuty apelacji, kwestionujące dokonaną przez Sąd I. instancji ocenę, że umowy przekazania gospodarstwa rolnego zawarte w 1993 r. i 1994 r. przez rodziców uczestnika A. N. i jego samego, były umowami darowizny i spowodowały wejście tego gospodarstwa do majątku osobistego Uczestnika.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że choć w orzecznictwie przeważa ostatnio stanowisko, że przekazane gospodarstwo wchodzi w skład majątku wspólnego z uwagi na specyfikę takiej umowy, która nie jest umową darowizny, a jej celem jest uzyskanie świadczeń od państwa, to analiza spornych umów, zawartych pod rządami ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2020, poz. 174, dalej u.u.s.r.) nie pozwala na kwalifikację ich jako umów z następcą, o których mowa w art. 84 i 85 u.u.s.r., są to bowiem typowe umowy darowizny.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez Wnioskodawczynię. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie: czy umowy o przekazanie gospodarstwa rolnego zawarte w 1993 r. i 1994 r. przez rodziców małżonka pozostającego w ustawowej wspólności małżeńskiej, które były umowami darowizny jak wynika z ich treści, zawartymi w wykonaniu przepisów ustawy o zabezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, skutkują nabyciem tak przekazanego gospodarstwa rolnego do majątku wspólnego małżonków. Zdaniem Wnioskodawczynie - w przypadku, gdyby Sąd Najwyższy przyjął, że określone zagadnienie prawne nie pozostaje niewyjaśnione - zachodzi również oczywista zasadność skargi z uwagi na rażące naruszenie przepisów przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, będące skutkiem nieuwzględnienia wykładni prawa przedstawionej w uchwale Sądu Najwyższego z 28 listopada 2013 r. III CZP 68/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 59.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach badania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Skarżąca w lakonicznym wniosku powołała jedno orzeczenie Sądu Najwyższego odnoszące się do kwestii charakteru prawnego umowy o przekazanie gospodarstwa rolnego zawartej na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 1989, nr 24, poz. 133). Nie przytoczyła ani nie uzasadniła takich argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych. W zasadzie ograniczyła się do sformułowania pytania, nie przeprowadzając żadnego wyводу prawnego dla wykazania, że jej wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Ponadto sformułowane przez Skarżącą kwestia nie ma charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz jest osadzona w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia również tych wymagań. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zostało ograniczone do konstatacji, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd Okręgowy podniesionych w jej podstawie zarzutów dotyczących naruszenia prawa materialnego, będących skutkiem nieuwzględnienia wykładni prawa przedstawionej w ww. uchwale Sądu Najwyższego z 28 listopada 2013 r., III CZP 68/12. Skarżąca nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżąca winna była podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym - w jej ocenie - wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczyniła. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że Skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstawy skargi w ramach instytucji „przesądu”, a co jest niedopuszczalne.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przesądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

